

Interesas – Lietuva: dvispalvė magija

Gintaras Karosas

Lietuvos padangėje dominuoja dvi spalvos: juoda ir balta. Nesutinkate? Deja, taip yra. Tiesa, kalbu apie politinę plotmę. Nors per amžius žmonių patirti dėsniai įvairūs, daugiaspalviai ir paprastai pasiteisina įvairiose srityse, dažnai požiūrio į Lietuvos ir Lenkijos valstybių santykius politinis vertinimas apsiriboja primityvia mažaspalvyste. Kodėl?

Ne paslaptis, kad didelei visuomenės daliai Lietuvos valstybės tapatybės tirpsmas Europos Sąjungoje, o ypač nuolaidžiaujant kaimyninės Varšuvos politikieriams, yra nepriimtinas. Pasisakantiesiems už Lietuvos interesus išsaugoti savo šalies tapatybę paprastai klijuojama Rusijai naudingų asmenų etiketė. Daugelį metų visuomenei siunčiama tokia žinia: jei silpnindamas Lietuvą pataikauji Lenkijai, viskas tarsi suprantama, o jei gini Lietuvos interesus, tada neva esi kažkaip susijęs su Kremliumi. Viešame vertinime dominuoja iš esmės tik dvi spalvos, kiek primenančios dvispalvės vėliavos kompoziciją. Visuotinas tokio mūsų piliečių sąmonę apdorojančio principo, nuslopinančio norą veikti savo valstybės naudai, įsigalėjimas, manau, labai pavojingas Lietuvai. Pagal kaimynų primestą gudrią mašineriją nebelieka vietos svarbiausiam tikslui – Lietuvos tautos interesui kurti Savo ir Savitą, t. y. stiprią, valstybę.

Akivaizdu, kad Lenkija neleistinai kišasi į mūsų šalies vidaus reikalus, neva padėdama čia gyvenantiems lenkams. Neseniai mūsų Seime nuskambėjo Lenkijos Seimo maršalkos M. Kuchcinskio raginimas atsižvelgti į lenkų kilmės piliečių reikalavimus, kurį jis susiejo su geopolitiniais interesais. Tai neleistinas kišimasis į mūsų šalies vidaus reikalus, panašus į Lietuvos įstatymų leidėjų šantažą.

Puikus pretekstas lenkų kultūros sklaidai, nors dauguma Pietryčių Lietuvos gyventojų yra sulenkėję lietuviai ir gudai. Asmens dokumentuose norima įteisinti „originalias“ pavardes. Kaip matome iš tyrimų (akad. Z. Zinkevičiaus), Pietryčių Lietuvos gyventojų originalios pavardės daugiausia yra lietuviškos, o užrašymo forma suslavinta (sulenkinta). Tarpukariu Lenkijos okupuotoje Pietryčių Lietuvoje raštvedyba vykdyta lenkų kalba, tęsiant Žečpospolitos tradicijas, dar labiau ir uoliau lenkinant kraštą. O dabar, spaudžiami Varšuvos, mūsų politikai siekia *de jure* įteisinti vadinamąsias originalias (!) pavardes. Iš dalies tęsiama kontroversiškojo Lenkijos maršalo J. Pilsudskio vizija. Ar tai naudinga Lietuvai? Suprantama, jokiai šaliai nenaudinga ar net pragaištinga daliai savo piliečių „padėti“ tapti kitų šalių kultūrinių ir politinių sumanymų įrankiu. Ta pačia proga suduodamas smūgis ir visam Lietuvos valstybingumui: kalbinei sistemai reikalingas stabilumas, garantuojantis valstybės pamato stiprumą.

Suprantama, tik dviejų spalvų matymas ir pateikimas visuomenei kaip panacėja naudingas ir mūsų vietos politikams. Dažnai jie, patys stokodami stiprios Lietuvos vizijos, dėl savo nesėkmių kaltina didįjį kaimyną. Galimo Rusijos pavojaus ar daromos įtakos mūsų valstybei neneigiu, ji akivaizdi. Tačiau tenka pripažinti, kad Rusija nereikalauja rašyti Lietuvos gyventojų pavardžių asmens dokumentuose „originalo“ kalba ar išlaikyti rusų kalba dėstomų švietimo įstaigų. Rusijai, manau, naudingas Lietuvos politikų nuolaidžiavimas Varšuvai, nes atsiveria potenciali galimybė ateityje pasinaudoti mūsų netoliaregiškos pataikavimo kaimynei politikos vaisiais. Konfliktų siekti, be jokių abejonių, nereikėtų, tačiau jaustis lygiateisiams ir oriems, nepasiduoti spaudimams ir apginti Lietuvos savastį – privalu.

Žmonės, kurie myli Lietuvą, supranta žalą valstybei ir nori apriboti mums daromą kitų šalių primestą įtaką, pirmiausia yra savo šalies patriotai. Tai kiekvieno piliečio priedermė. Ypač pavojinga, manau, primesta mums dviejų spalvų samprata – arba nuolaidžiauji Lenkijai, arba pataikauji Rusijai. Panašu, kad ši genialiai sąmonę nuo rūpinimosi savo valstybe išvalanti strategija buvo įdiegta Lenkijos įtakos „minkštųjų galių“ architektų ir puikiai veikia Lietuvoje. Įgyvendinimui pasitelkiami kai kurie mūsų autoritetingi intelektualai, ypač istorikai, politikai. Draugaukime su kaimynais, tačiau būkime budrūs ir sugebėkime įžvelgti tikruosius strateginius strateginių partnerių tikslus.

Pasaulyje yra daug spalvų ir atspalvių. Lietuvoje jų irgi gali ir turi būti. Mūsų interesas – teisinga, moderni ir stipri Lietuva. Atminkite, kad orūs piliečiai

neprivalo tarnauti kitoms valstybėms ir kad mylėdami savo Tėvynę netapsime prorusiški. Lygiai vienodai oriai bendraukime su lenkais, gudais, rusais ar bet kurios kitos šalies piliečiais – ir mus gerbs. Rinkimės savą Lietuvos kelią ir saugokime, įtvirtinkime bei skleiskime jos tapatybę – pirmiausia lietuvių kalbą. Lietuvių kalba yra neįkainuojama ir fundamentali vertybė mums, Lietuvos piliečiams, šalies stabilumui ir saugumui, neprekiaukime ir nemainykime jos į tariamas Lenkijos paramas, tai nevalstybišką, o ir gėdinga. Lietuvių kalba Lietuvai – tai tarsi gruntas po valstybės pamatais, kol jis nekapstomas, tol stabilus ir pats valstybės rūmas. Kaip tinkamai rūpintis savo šalies interesais, manau, galėtume pasimokyti ir iš pietvakarių kaimynės, neleistinai besikišančios į mūsų vidaus reikalus. Ar dar nesubrendome apginti Savos valstybės interesus? Ar ne laikas patikėti, kad mūsų Tėvynės vėliava ne dviejų, o trijų spalvų ir mylintys Lietuvą žmonės siekia jai gero? Kitaip – liksime pavieniais svetimų interesų tarnais.

Straipsnio autorius yra nepartinis Vilniaus rajono savivaldybės tarybos narys, mišrios frakcijos „Kartu – už pažangą Vilniaus rajone“ seniūnas, skulptorius, Europos parko ir Liubavo muziejų įkūrėjas, Lietuvos bajorų karališkosios sąjungos narys, Nacionalinės pažangos premijos laureatas.

pasauliolietuvis.lt